

ТРАНСЦЕНДЕНТНАТА ДРУГОСТ НА СЪЩОТО В "ПОДИР СЕНКИТЕ НА ОБЛАЦИТЕ"

Николай Звезданов

Обект на внимание в този доклад са някои фигури на трансценденцията в лириката на "късния" Яворов, свръхсетивните усилия на лирическият Аз за среща със собствената си метафизична другост, в тези фигури-символи битието на лирическият герой открива своята спотаеност и всичко което е външно, се превръща в знак за вътрешния човек, чиито послания принадлежат към висшите истини на битието и са единствения възможен метахоризонт на разбирането му. Под "трансценденция" тук се разбира не само метафизично-битийните проекции в собствения смисъл на думата, но и несъзнаваното от самия творец, което извършва своя трансцензус в езика като единствено пред условие за съществуването му.

В този преход "оттатък" - от една страна и идването "тук", в езика - от друга, Яворов разказва историята на Същото чрез Другото по-точно - трансцендентната другост на същото. Трансценденцията у Яворов е реализация на неговия метафизичен въпрос за битието, на избора му да-бъде-в-света-при-себе-си-въпреки-света.

Известно е определението на Хайдегер на времето като "хоризонт на разбиране на битието", което ще рече че екзистенцията не просто запълва с реално преживени моменти своя отнапред зададен житейски път, а се разтяга сама и следователно се конституира като времева пространственост в една екстатичност, която се нарича хоризонт. Ако не съществува "тук-битие", не съществува и никакъв свят. "Нито пространството е в субекта - пише Хайдегер, - нито "света" е в пространството. Пространството е преди всичко "в-света", така че "битието-в-света", конституирано от "тук-битието" е отворено в пространството"¹.

Разликата между видимост и прозрачност у Яворов е по същество разликата между екзистенциалната неистинност (das man) и екзистенциалната истинност на битието, което в друг план е разликата между видимост и същност, между първична и вторична обозримост на време-пространственото поле. Екзис-